

ESPINELVES:
CONTEXT HISTÒRIC
I GEOGRÀFIC

JESÚS MASFERRER I TORRENT

HISTÒRIA

D'entrada i a manera d'introducció, farem una referència als orígens d'Espinelves amb un extracte molt abreujat, bàsicament tret de la publicació *Notícies històriques d'Espinelves*, d'Antoni Pladevall, prev. Del lloc d'Espinelves i parròquia de Sant Vicenç, hi ha constància escrita des de l'any 943, o sigui de fa més de mil anys. Va ser adscrit al castell de Sant Llorenç de Munt, que corona un graó de la serra de Romagats, a l'envista del coll del Bruc, al qual es va adscriure la vila o explotació rural d'Espinelves. Aquest castell ja estava organitzat i funcionant des de l'any 884.

L'actual església d'Espinelves fou consagrada oficialment el 21 de febrer de 1187. La part central de l'església, dedicada a Sant Vicenç, es construí al segle XI, i ben avançat el segle XII es féu l'afegit que donà lloc a la part de l'església, dedicada a Sant Jaume Apòstol, i a continuació va ser feta la consagració de tot el conjunt de l'església.

Entre els segles XII i XIII una bona part de les masies actuals del terme d'Espinelves ja existien, i va passar a ser senyor efectiu, pràcticament del terme d'Espinelves, el prior de Sant Llorenç de Munt. La justícia del lloc va passar a mans del vescomte de Cabrera i l'any 1356 el rei Pere el Cerimoniós va donar tots els drets reials als Cabrera, creats nous comtes d'Osona.

A l'església d'Espinelves se li va assignar, com era costum, una "sagrera", o sigui un lloc al seu voltant on es podien edificar cases i tenia protecció reial. A Espinelves es va consolidar una petita sagrera, que, si bé amb motiu de la "pesta negra", que va provocar la mort de dues terceres parts de la població de la parròquia (moltes cases van quedar deshabitades), creixia molt poc a poc, en els segles XVIII i XIX va arribar a fer una franca evolució, i s'hi construïren dues places i dos carrers, formant un petit nucli urbà, cosa que no havien assolit alguns municipis rurals situats al Montseny, a les Guilleries i al seu entorn; al poble d'Espinelves en ser de sempre un punt de pas, amb el camí ral, i tenir relació continuada amb les comarques veïnes, hi va ser més fàcil l'assenta-

Aspecte de l'edifici de la parròquia d'Espinelves d'uns cent anys enrere.

ment. Segons els censos municipals, la població d'Espinelves era de 462 h. l'any 1877, 470 h. el 1887, 447 h. el 1897, 421 h. el 1900, 481 h. al 1930, 436 al 1960, i 170 habitants l'any actual (1998), dominant les persones de més de 30 anys, i quedant en minoria els que habiten les masies. El poble ha millorat d'aspecte, en conjunt, en el curs dels últims 30 anys, en què els particulars han fet noves edificacions o restauracions a les cases, i ha millorat també molt per la col·laboració de la Diputació de Girona, en obres d'interès de tot el poble, i des de fa uns anys de la Generalitat de Catalunya, cosa d'agrair per tots els que habitem aquesta vall d'Espinelves.

CONTEXT GEOGRÀFIC

Entenem que la riera d'Espinelves, si més no dintre el seu terme municipal, separa, orogràficament parlant, el municipi en dues parts, la banda esquerra, que seria Montseny, i la banda dreta, que seria Guillerries. Tinguem en compte que la riera d'Espinelves travessa quatre municipis: a la capçalera Viladrau; a continuació la comparteixen Viladrau i Arbúcies, el primer, la banda

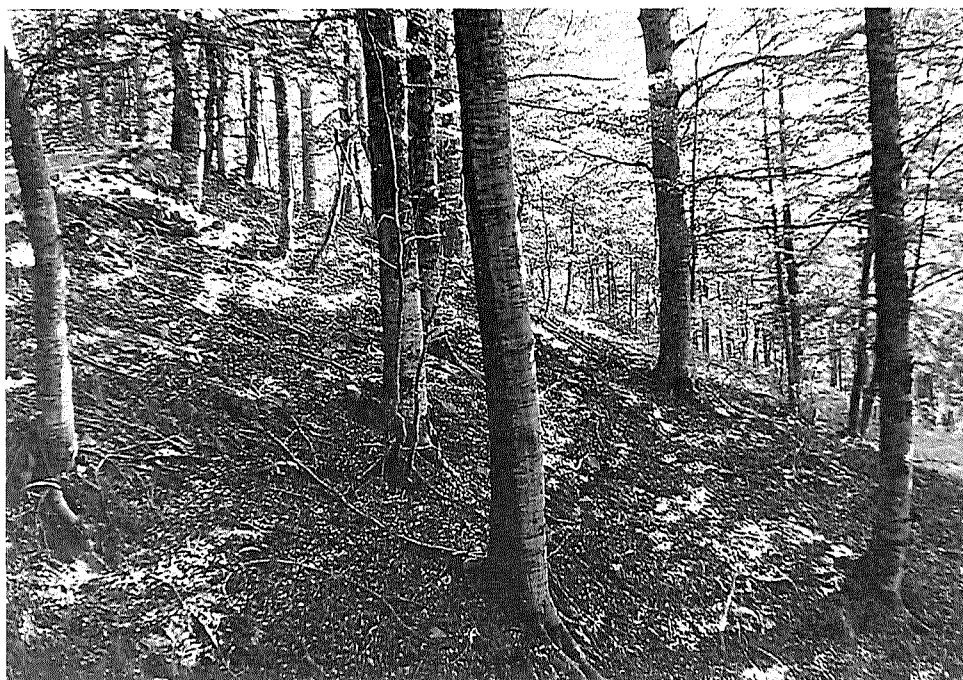
esquerra i Arbúcies la dreta; a continuació la riera entra al terme d'Espinelves, i en quart lloc entra al municipi de Sant Sadurní d'Osormort, on segueix el seu curs fins a desembocar a la riera Major.

Ens referim al tros de riera que travessa el terme d'Espinelves, però per a la millor comprensió, crec que val la pena parlar també una mica de tot el conjunt.

Ja que diem que el costat esquerre de la riera pertany al Montseny, començarem per un dels punts més alts, el turó de la Creu de Matagalls (1.697 m), d'on baixa a coll Pregon (1.530 m), puja al turó Sesportadores (1.608 m) i passa pel carener de coll de Joan i turó dels Llancers, baixa al coll de Bordoriol (1.069 m) i s'enfila al turó de la Tremuleda (1.160 m), que té al costat el Puigsasuc (1.069 m). Precisament en els vessants d'aquests dos turons és on té el naixement la riera d'Espinelves. Per la banda esquerra de la riera trobarem el carener de Coll-sespre-gàries, que baixa a trobar el coll de Gomara, per on passa la carretera; sobtadament s'enfila fins a trobar el turó de la Roca de la Consolva (994 m), el vessant nord del qual conflueix tot a la riera d'Espinelves, ja dintre del seu terme municipal. De la Consolva salta a Pla Ventosa (844 m), molt a prop de Can Feliu, puja carena amunt fins a trobar "La Petxa de Sant Martí", continua llarga la serralada, salta al collet de Pla Castellà (829 m) i s'enfila al turó de Pla Castellà (871 m), per encimbellar-se al turó de les Lloberes (924 m), el segon més alt del terme d'Espinelves, de la banda esquerra de la riera, en la qual desgassa pel vessant

Espinelves, una trentena d'anys enrere.

Fageda de Vilardell.

nord. A través de 4 graons estèticament situats, baixa el carener fins al coll del Buc (770 m), que fa de termenal d'Espinelves i Sant Sadurní d'Osormort.

Convé aclarir que tots els turons, les carenes i els colls que hem anomenat des de la Roca de la Consolva fins al turó de les Lloberes, fan de terimenal dels municipis d'Espinelves i Viladrau.

Entrem ja en el terme de Sant Sadurní, però continua el carener, que va baixant del Matagalls: del coll del Buc es puja al turó de Mercadell (824 m), salta al turó del Pla de la Baga (744 m), segueix el carener fins al turó de Collsepumera (665 m), que cau sobre els plans de Sant Sadurní d'Osormort, molt a prop de l'església parroquial i de la confluència de la riera d'Espinelves amb la riera Major.

En conclusió, em sembla que queda aclarit que la terra i el vessant comprès en la serralada entre el turó de la Consolva (994 m) i el turó de les Lloberes (924 m), les aigües dels quals van a parar a la riera d'Espinelves dintre el seu terme municipal, s'ha de considerar orogràficament com una ramificació directa del Matagalls, i per tant poden ser tingudes com a part integrant del massís del Montseny.

Els sots que desguassen en aquesta part del terme són els següents: el de Cubells, el de la Serra, el de la Rata, el del prat dels Oms, el de la font Fresca,

el de la Caseta, el de Mas Elis (abans Mas Elias), el del prat Verd, el de la Boscada i el del torrent Verd.

En canvi la banda dreta de la riera, dintre del terme municipal d'Espinelves, inclosa la part urbana del poble, masies i serralades, formen part de les Guilleries íntegrament, mirat orogràficament.

En aquesta part hi ha una important serralada, en la qual destaquen el collet de Triallops (és probable que antigament fos Criallops), el turó de la Rocassa, el turó dels Carlins, el turó de Bellver, el collet de Collserola, el de font Freda, el turó de la Rovira de Munt, el turó del Grèvol, el turó de les Castanyedes, el turó Alt i el turó de la Guàrdia, els tres últims dels quals sobrepassen els 1.100 metres i els altres tenen al voltant dels 1.000 metres. Hi ha un altre turó, prop del poble, dit de les Bruixes, de 824 m; per aquell sector hi havia un lloc, prop de Masjoan d'Espinelves, en què una tal Marigó de Viladrau, s'hi va reunir amb altres companyes que practicaven la bruixeria, la qual cosa queda descrita en un llibre publicat per Mn. Antoni Pladevall sobre el tema de la persecució de les bruixes en el segle XVII.

Quant a la hidrografia d'aquesta banda dreta, direm que desguassen a la riera d'Espinelves: el sot dels Bous, el sot de la Balma, el de Salou, i, prop del poble, el torrent de Serrallonga, el sot de la Parcet, el dels Verns, el de Roquet,

Excursió amb els senyors Bofill, el 1962, a la fageda de Vilardell.

el de la Rovira de Vall i el de la font de la Rocassa. Per últim una curiositat: la riera d'Osor neix sota el turó de la Guàrdia, a les Gatalledes, i un afluent important neix entre aquest turó i el turó Alt, en el terme d'Espinelves, paratge dels Gorgs, i es troben tots dos a l'indret del Molí Roquer, per desguassar en el riu Ter, prop d'Anglés.

A continuació em permeto relatar una senzilla anècdota, que sempre he recordat amb anyorança. L'estiu de l'any 1962 vam fer, a la tarda, una excursió en vehicle amb el meu oncle Lluís, la meva esposa Conxita, el Sr. Jaume Bofill i Ferro i la Sra. Núria, la seva esposa, el Sr. Santiago Bofill, del Noguer, i la seva esposa, Sra. Mercedes, al cim del pla de les Arenes. Haig d'aclarir que tots érem apassionats per les coníferes, perquè tant a Ca l'Herbolari, com al Noguer i Masjoan feia molts anys que grans arbres poblaven el voltant de llurs cases, pels quals sentíem, com els nòrdics de les llegendes germàniques, com una especial veneració. Vàrem fer un bon recorregut per la part alta del pla de les Arenes i paràrem en arribar al pla Esteva, on hi havia una jove plantació d'avets i douglas d'uns sis anys; allà, el Sr. Santiago Bofill ens va fer una fotografia. Vàrem continuar la ruta fins passat el collet de Vilardell, per visitar la fageda, amb exemplars molt antics i de gran alçada. No se sentia en aquell moment ni el soroll d'una fulla, sols un immens silenci, trencat per la breu salutació d'un rupit que des de dalt dels faigs agraïa la nostra presència. Estàvem en el cor de les Guïlleries.

ANTIC CAMÍ RAL DE VIC A ARBÚCIES

Aquest camí sortia de la vila d'Arbúcies, passava per sota les penyes del Marcús i pujava pel costat esquerre de la riera d'Arbúcies; després aquesta riera es bifurca i el rierol pren el nom de sot de Can Dorca, quedant enlairat a sobre, el mas el Pujol. I va pujant per un camí molt encalafornat, sot amunt, passant per sota la casa dita Tarrés, fins a arribar a coll de Ravell (812 m). D'aquí, saltant pel vessant d'Espinelves, arriba a les parets de Cal Paraire, un antic hostel rústic, amb una inscripció adient, on paraven els vianants. Quina missió va tenir també la Boixeda, si més no al segle XVII. El camí continua sota el poble d'Espinelves, entre el Molí del Clasqueró i Can Font, i segueix la riera pel cantó esquerre, per enfilear-se al coll del Buc; a partir d'aquí ja es canvia de vessant i el camí baixa amb molt pendent, passant a prop de la Boixeda i travessant la riera Major, pujant de seguida a la serralada de Romagats, d'on seguia fins a arribar a Vic.

Als voltants del planell del coll del Buc tingué lloc la part més violenta de l'acció bèl·lica del dia 27 de maig de 1809, protagonitzada per la gent de Viladrau i Espinelves, en què van donar una completa resposta als crims i les hu-

En primer terme els sis germans Mas Ferrer de Masjoan, asseguts sobre una "passera" de la riera d'Espinelles. El més petit, el Joan, tenia uns deu anys. Darrere, el pont sobre la riera. La fotografia, del 1916, fou feta uns tres anys abans del famós "aiguat" del 1919, que s'emportà totes les bigues i la cobertura de fusta del pont.

miliacions que havien sofert aquests pobles fins aquell dia. En el llibre parroquial d'Espinelles consta que a l'any 1809 hi hagueren 75 defuncions entre infants i adults, morts per malalties, la misèria i morts violentes que feren els soldats de "Napoleón".

CAMÍ DEL COLL DEL BUC, PER A TRÀNSIT RODAT AMB CAVALLERIES

L'any 1894, Bernardí Masferrer Barnils, amo de Masjoan, va decidir començar pel seu compte les obres de construcció del camí de Masjoan, fins a empalmar amb la carretera que va de Vic a Sant Hilari, passant per Sant Sadurní d'Osormort.

El motiu evident era que el camí antic no reunia les condicions per al trànsit rodat. A més s'havien descobert uns grossos esqueis de mineral de barita, que va declarar a l'autoritat, l'explotació del qual es podria realitzar un cop acabat el camí carreter, en la construcció del qual intervindria un agrimensor, com s'estilava en les carreteres de les entitats oficials.

Va tenir col·laboració per fer aquesta obra de Joan Tortadés, amo de la Rovira de Vall.

Camí rodat de coll del Buc l'any 1916. Al fons, el campanar d'Espinelvès i la rectoria, acabats d'emblanquinar.

El 23 de maig de 1894 ja estava la construcció en marxa; consta haver pagat a l'empresari Villermino Sieiro, a compte de jornals, 1.000 ptes.

El 16 de juny de 1894 consta haver pagat al Sr. Callís, de Vic, agrimensor, una factura pels treballs d'inspecció, fonda i tartaner.

El 30 de juny consta un altre pagament al Sr. Sieiro de 1.000 ptes.

El 5 de setembre de 1894 es treballava ja en els fonaments del pont de davant de Masjoan, del futur camí.

El 18 de setembre de 1894, consta que fins aquell moment el Sr. Sieiro tenia cobrats 2.215 duros.

El 22 de setembre de 1894 consta que el masover de la Buixeda va portar

pel camí 40 "quintes" de ciment, fins a dalt al coll del Buc.

El 27 de setembre de 1894 el Sr. Sieiro havia rebut ja amb total 11.000 ptes., que representen més de la tercera part de la factura final que havia de cobrar.

El 10 de novembre de 1894 consten uns pagaments a Anton Pallàs, mestre de cases, pel pont del camí, i a Joan Piñat, que l'1 de desembre de 1894 ha continuat treballant en el pont.

El 15 de febrer de 1895 es paguen 12,50 ptes. a la Diputació de Barcelona, per fer el pont del camí amb la seva autorització.

El 10 de març de 1895 consta que Anton Pallàs té cobrat l'import de fer el pont del camí del coll del Buc.

El dia 3 de setembre de 1895 el camí estava, sinó acabat del tot, sí ja apte per a la circulació amb carro, perquè ja havien cobrat, junt amb Joan de la Caseta, 59,80 ptes., recaptades per dret de portatge del camí.

El 9 d'octubre de 1895 es van fer uns quants jornals amb carro de trabuc, per engravar algun tros del camí, així com la punta de la palanca del Molí.

Dia 29 de desembre de 1895 s'havia pagat a Ramon Clarà per un semestre de fer de peó, a la carretera del coll del Buc, semestre que havia finit el 30 de setembre.

Dia 27 de juliol de 1896 s'havia pagat, per la meitat de la despesa de fer el segon portatge i adobar el pas de la riera a l'indret del Molí.

Villermينو Sieiro va firmar un rebut conforme es donava per pagat i finiquitat, com a empresari constructor, per tots els conceptes, des del començament del camí fins a quedar l'obra acabada; sumaven 29.000 ptes.

Com s'ha vist anteriorment, per les despeses de la conservació es cobrava el portatge als carruatges; al cap d'un temps la gent es va anar desmarcant i fent oposició, fins que van acabar passant sense pagar, cosa que va comportar que la carretera quedés desassistida, fins que es va fer intransitable. Això va passar l'any 1911, quan ja hi havia un nou amo a Masjoan, Ramon Masferrer Pladelasala. Llavors van acudir els propietaris de la zona més afectats i van acordar una derrama per a arranjar la carretera que va ser la següent: Masjoan 4.000 ptes., Casadevall 1.000 ptes., Balma 1.500 ptes., Tortadés 1.000 ptes., Rovira de Vall 500 ptes., Torner 500 ptes., Ajuntament 500 ptes., Mataró 500 ptes., Tarrés 500 ptes.

L'obra es va encarregar a Marian Codina, de Gurb, el mes de juliol de l'any 1911.

CONSTRUCCIÓ DE LA CARRETERA VEÏNAL D'ESPINELVES A SANT SADURNÍ D'OSORMORT
(6 KM)

El 13 de setembre del 1911, el ministre de Foment –particular– contesta al diputat Joan Ventosa i Calvell, pel seu interès per un camí veïnal a Espinelves, dient-li que procurarà atendre-ho dintre el que legalment correspongui.

El dia 14 d'octubre de 1919, el diputat a Corts de Santa Coloma de Farners, Joan Ventosa Calvell, adjunta un telegrama del ministre de Foment que diu: "Recibido telefonema seguidamente telegrafía a Ingeniero Jefe Obras Públicas visite pueblo Espinelves y me informe daños acusados temporales para proponer remedios que sean posibles."

La carta continuava dient que havia escrit a l'enginyer cap de Girona, recomanant-li allò més favorable a aqueix poble, i continua escrivint:

"Pot ser que are fora l'ocasió d'obtenir la construcció del camí vehinal a Osormort, conve que Vostes l'hi fagin veure la realitat de tots els danys soferts".

Aquest temporal de pluges va ser el més catastròfic que es recordava i de què es tingui coneixement en la història d'aquest poble, ja que es va emportar diverses rescloses de presa d'aigües i va afectar greument el pont del camí particular de davant de la casa de Masjoan, emportant-se'n la coronació de fusta, sobre la qual passaven els carruatges.

L'actual pont de la riera i les terres de cultiu agrícola d'aquell temps.

El dia 20 d'octubre de 1919, Joan Ventosa informa que el cap d'Obres Públiques de Girona, després d'haver visitat Espinelves, li comunica:

"Por fin el jueves 16 en cuanto se habilitó el paso por las carreteras hasta aquel pueblo y con fecha de ayer informé al Director General.

Aquellos necesitan inmediatamente el camino vecinal de que le hablaba en mi anterior, de Espineltas a Osormort. Tienen hoy cortado el camino rural por la crecida de la riera de Espineltas, que se ha llevado el puente de madera, con sus terraplenes de avenidas y lo que quizás, como caso especial, es construir el puente definitivo del camino vecinal proyectado". Continua el Sr. Ventosa dient: "He escrit al Ministre i Director General d'Obres Públiques, recomanant-los la construcció del camí i la concessió d'una quantitat per atendre la reparació dels danys".

El 18 de desembre de 1919: "El Ingeniero de Obras Públicas de Gerona B.S.M. a su amigo Sr. Masferrer y tiene el gusto de participarle, se ha aprobado el presupuesto para el estudio del camino vecinal de Espineltas. Firmado: Jaime Andreu".

El 17 de gener de 1920 el Sr. Joan Ventosa rep una comunicació del director general d'Obres Públiques, en què li ha ordenat lliurar la quantitat de 1.693 ptes., import del pressupost per fer els estudis del camí veïnal d'Espinelves a Osormort.

En carta de 7 de març de 1922, Jaume Andreu, enginyer d'Obres Públiques, comunica a Ramon Masferrer que està aprovat el pressupost pel camí veïnal, amb la condició que s'haurà de fer un ingrés per l'Ajuntament de 45.340,75 ptes. L'Ajuntament d'Espinelves, en data 14 d'abril de 1922, contestà a la carta dient que s'ha acordat acceptar les condicions posades per Obres Públiques.

El dia 13 de setembre de 1923 s'implantà el directori del general Primo de Ribera. Tots els esforços del Sr. Joan Ventosa Calvell, des de 1908 fins abans de l'any 1923, semblava que havien de quedar estèrils, perquè l'organització de l'Estat va tenir un gran canvi en l'Administració i les institucions (la presidència de la Mancomunitat, que exercia legalment J. Puig i Cadafalch, fou lliurada pel gener de 1924 a Alfons Sala, i pel març de l'any 1925 fou dissolta la Mancomunitat de Catalunya). De totes maneres, i sense que hagi trobat cap document d'aquesta època, es devia continuar insistint-hi, perquè el cas és que la Comissió Provincial del Govern Civil de Girona, en ofici de 7 de setembre de 1926, comunica que: "La Comisión Provincial, en sesión del día 3 del actual, dictó el siguiente acuerdo: vista la comunicación entre la alcaldía de Espineltas, que no puede contribuir a la construcción del camino vecinal de Espineltas a Osormort, con otra subvención que la de 20.000 Ptas. y unas 13.000 Ptas. más, la Comisión Provincial acuerda subvencionar la construcción del camino vecinal de Osormort a Espineltas, ya que de no hacerla se perdería la impor-

tante subvención del Estado de un 70%". Aquest és l'únic paper que he trobat d'aquesta època. El cas és que jo recordo, per ser nascut del gener de l'any 1918, que ja abans del 1926 (l'agost el passàvem a Masjoan, i molts dies se solia fer un passeig a la tarda, a vegades pel camí rodat, fet per l'avi Bernadí l'any 1895/96), es travessava la riera per un pont recobert amb bigues de fusta i se seguia un bon tros camí avall.

El que també recordo és que quan treballaven a la carretera, i en arribar al coll del Buc, que seria l'any 1928-1929, treballaven de fort, i els meus oncles parlaven d'un mineral, barita, encastat al talús, d'un color molt bonic i que era molt pesant. Un any després, hi anàrem els quatre germans, acompanyats de l'oncle Jaume, i en arribar al coll del Buc es veia, davant, una bonica muntanya roja mai vista, i voltada de cingles, que ens va admirar. L'oncle, dirigint-se a nosaltres, pausat i solemne va dir: "Acabem d'arribar a 'terreno' Barceloní". Els tres germans més grans esclatàrem a riure desafortadament; llavors el germà més petit, l'Estanislao, nascut a Barcelona, agafant rocs de la carretera va apedregar-nos i nosaltres ens decantàrem un tros. L'oncle, molt lacònic, ni ens va preguntar per què fèiem allò; el cas és que nosaltres, si volíem fer enfadar l'Estanislao, li dèiem el Barceloní.

La carretera es projectà de sis metres d'amplada i engravada, amb un pont nou, que encara està en servei, i desguassos, seguint sempre i aprofitant el traçat puntual del camí carreter del coll de Buc, construït per Bernardí Masferrer, entre els anys 1895 i 1896.

L'EIX TRANSVERSAL DE CATALUNYA

Aquesta carretera de l'Eix Transversal, és tan actual i de tanta importància per al país i la resta d'una bona part de comunitats de l'Estat, que em sento exonerat d'allargar-me amb comentaris. Només dir que Espinelves, com ha passat sempre a través de la història, per ser punt de pas, és un poble que estèticament ha quedat ben posat davant per davant de l'eix, amb una església romànica coronada amb un preciós campanar romànic mil·lenari. Pràcticament des de la sortida de l'eix de Girona no es veu cap més poble, fins a Vic, sinó és aquesta ciutat vista en la llunyania, des de sota el coll de Romagats. Fa 21 anys que els d'Espinelves, pioners en molts temes, parlàvem entre altres coses de l'Eix Transversal de Catalunya, que vèiem com una cosa llunyana, però possible; a la fi vaig parlar amb el Sr. Garrido, llavors director del diari "Los Sitios" de Girona, per fer un article conjunt sobre el Montseny-Guilleries, comarca on existia la mancomunitat d'aquest nom, formada per nou pobles, entre els quals Espinelves. L'article de "Los Sitios" és de data 29 de juny de 1977, i la part referida a l'eix diu: "Aparte de lo apuntado anteriormente, se es-

Espinelves a finals dels anys 40.

pera que por el Coll de Ravell pasará el Eje Transversal de Cataluña, ya que el estudio técnico realizado por el Ministerio de Obras Públicas así lo ha dictaminado, para seguir luego por San Hilario, Santa Coloma de Farnés, con una radial a Olot, y luego acabar en Gerona. No cabe decir que, cuando este proyecto del Eje se convierta en realidad, para la historia socioeconómica de estas comarcas empezará una nueva era, y más con el carácter tenaz y emprendedor de sus habitantes. Gerona quedará a media hora de San Hilario. Esta zona antes tan lejana, quedará al alcance de toda la provincia de Gerona.”

FIRA DE L'AVET D'ESPINELVES

Fa una colla d'anys, un grup de jovent del poble d'Espinelves van tenir la idea de formar una agrupació, a la qual posaren el nom de "Jovent Club". La major part del jovent del poble s'hi va integrar, i s'organitzaren fent unes obres de teatre i altres actes lúdics i culturals, que solien tenir lloc en el teatre, l'únic que hi ha al poble, que està adossat a la rectoria. La cosa evolucionà i or-

La vall d'Espinelves i la Fira de l'Avet de fa uns anys.

ganitzaren diversos concursos de fotografia, d'àmbit comarcal, després de tot Catalunya, i acabà en un concurs en què podien prendre part totes les províncies d'Espanya. Tingué molt d'èxit i cada any la cosa va anar a més, perquè, a més, s'assignaven uns bons premis per als guanyadors. Quan vingué la Fira de l'Avet d'Espinelves, les activitats es multiplicaren, de manera que van decidir deixa aquests concursos tan exitosos de fotografia en suspens.

La Fira de l'Avet va començar l'any 1980. Uns anys abans varen veure que la feina agrícola dels conreus, especialment els de secà, donaven poc rendiment i era preferible anar a jornal, però al mateix temps es van adonar que el mercat d'avets de Nadal que hi havia a Barcelona, cada any anava a més. Una bona part del poble va plantar avets als conreus i, en arribar l'any 1980, varen poder començar la Fira de l'Avet, que cada any ha anat en augment i s'hi han afegit parades de les coses més variades que es puguin imaginar, limitades solament per la capacitat del territori, ja que s'ha de comptar també amb el gran espai que es necessita per a l'aparcament dels automòbils. La Generalitat, amb satisfacció, ha vist l'esforç i l'entrega de la junta i dels altres integrants i promotors de la Fira de l'Avet com un exemple del que els pobles, amb perseverança, són capaços de fer.